

Retouradres: Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
28 maart 2018

Onderwerp
Regeling
rekenmethodieken
ouderdomspensioen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
MvH/RvZ/MK/bs/
ATRO201/2018-U040

Bijlage(n)

Geachte heer Koolmees,

Op 16 februari 2018 is aan ATR voor advies voorgelegd het concept van de 'Regeling tot vaststelling van de rekenmethodieken voor de weergave van het ouderdomspensioen in scenario's. Aanleiding en context van de regeling zijn de volgende. In de communicatie van pensioen-uitvoerders met hun deelnemers (via www.mijnpensioenoverzicht.nl; MPO, en via het Uniform Pensioenoverzicht; UPO) neemt het te verwachten pensioen op de pensioendatum een belangrijke positie in. Dit pensioenbedrag is met vele onzekerheden omgeven. Het MPO en het UPO vermelden op dit moment bij dit pensioenbedrag slechts de algemene risico's die worden gelopen. Het blijkt in de praktijk dat deelnemers deze algemene risico's niet goed begrijpen en kunnen inschatten. Deelnemers schatten de toekomst namelijk vaak te optimistisch in en de algemene risico's te laag. Volgens het kabinet moeten daarom de pensioenrisico's in de communicatie niet algemeen blijven, maar persoonlijk worden gemaakt. Zij moeten toegespitst worden op de (individuele) deelnemer waarop het MPO en UPO ziet. Het tonen van verschillende, zo realistisch mogelijke, uitkomsten van het te bereiken pensioen met behulp van scenario-bedragen moet volgens het kabinet helpen om de risico's op individueel niveau inzichtelijk te maken. Zij moeten de deelnemer in staat stellen om te bepalen of hij actie moet ondernemen, zo ja welke, om een adequaat pensioen veilig te stellen. De Wet pensioencommunicatie schrijft daarom voor dat pensioenuitvoerders de indicatie van het pensioen voor de deelnemer inzichtelijk moeten maken in drie pensioenbedragen, gebaseerd op een optimistisch, een verwacht en een pessimistisch scenario. Over deze wet heeft de rechtsvoorganger van ATR (Actal) in 2014 geadviseerd.¹ Daarin is gewezen op de complexiteit van de pensioenmaterie en de noodzaak om de communicatie met de pensioendeelnemer te verbeteren. De verbetering is nodig om onnodige regeldruk te voorkomen.

¹ Brief aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 13 januari 2014, zie www.actal.nl

Contact

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T (070) 310 86 66
info@atr-regeldruk.nl

www.atr-regeldruk.nl

De aan ons voorgelegde regeling bevat de rekenmethoden waarmee pensioenuitvoerders de drie pensioenbedragen in beeld moeten brengen. In deze berekeningsmethoden wordt gebruik gemaakt van een paar duizend toekomstscenario's van het Central Planbureau met macro-economische prognoses voor sleutelvariabelen voor de komende decennia. Met deze scenarioset kan een pensioenuitvoerder berekenen in welke mate het lukt om de ambities waar te maken. Elk kwartaal verschijnt op de website van De Nederlandsche Bank (DNB) de meest recente scenarioset. Wanneer blijkt dat een pensioenuitvoerder in bepaalde scenario's geen toeslag kan verlenen, waar dat wel de ambitie van de uitvoerder is, of dat hij opgebouwde pensioenaanspraken of -rechten moet verlagen, dan moeten de effecten daarvan in de getoonde scenariobedragen te zien zijn. De scenariobedragen houden overigens niet alleen rekening met de door de pensioenuitvoerder toekomstig te verlenen toeslag, maar ook met de toekomstige inflatie in de scenario's. Het kabinet verwacht dat op deze wijze de communicatie over het pensioen verbetert.

De rekenmethoden zijn in een ministeriële regeling vastgelegd om te bereiken dat alle uitvoerders op een vergelijkbare wijze rekenen en de bedragen voor de deelnemer optelbaar zijn. De omschrijving van de rekenmethoden geeft aan op welke wijze pensioenuitvoerders de berekeningen moeten uitvoeren. Het opgebouwde en te bereiken pensioen van een deelnemer bij verschillende pensioenuitvoerders kan daardoor onderling worden vergeleken en opgeteld. Hierdoor kunnen deelnemers een realistisch en consistent totaaloverzicht krijgen van hun oudedagsvoorziening, bestaande uit AOW en pensioen. De regeling ziet uitsluitend op de rekenmethodiek. De wijze waarop de uitkomsten (de scenariobedragen) met de deelnemers worden gecommuniceerd is geen onderwerp van dit besluit. Dat zal worden gezien bij een eerstvolgende aanpassing van het UPO en het MPO, uitgevoerd door Stichting Pensioenregister.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nut en noodzaak: is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

Bevindingen

1. Onderbouwing nut en noodzaak

Nut en noodzaak van de wijziging van de wet zijn in de toelichting duidelijk beschreven. In de Wet pensioencommunicatie zelf is geregeld dat pensioenuitvoerders aan pensioendeelnemers in het vervolg drie pensioenbedragen communiceren (volgens een optimistisch, verwacht en pessimistisch scenario). De regeling legt de methode vast volgens welke de pensioenuitvoerders de drie bedragen moeten berekenen. Vastlegging in een regeling is noodzakelijk om pensioenuitvoerders de berekening op een vergelijkbare wijze te laten uitvoeren. Dat is nodig, omdat de pensioendeelnemers uiteindelijk in staat moeten zijn om de bedragen onderling te vergelijken en bij elkaar op te tellen. De beschrijving van nut en noodzaak is adequaat en geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

De afgelopen twee jaar zijn ministerie, pensioenuitvoerders, koepels, De Nederlandse Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en het Centraal Planbureau (CPB) bezig geweest om de berekeningsmethoden te ontwikkelen en beschrijven. Daarbij is er voor gekozen om voor elk type pensioenuitvoerder de minst belastende methode te ontwikkelen om deze drie bedragen te berekenen. Dat heeft geresulteerd in een generieke rekenmethode en een rekenmethode 1. Alhoewel de inzet was de berekening zo eenvoudig mogelijk te houden en te laten aansluiten op het type pensioenregeling (premieovereenkomst of uitkeringsovereenkomst) leidt de veelheid aan scenario's en variabelen, waar in de berekening nu eenmaal rekening mee moet worden gehouden, toch tot een substantiële toename van de regeldruk. Die toename is gezien de vele variabelen en scenario's, maar ook de behoefte aan een periodieke actualisering, onontkoombaar.

3. Werkbaarheid en merkbaarheid

Hiervoor is al aangegeven dat de rekenmethodiek door specialisten van het ministerie, de pensioentoezichthouders, de pensioenuitvoerders en hun koepels is ontwikkeld. Bij de ontwikkeling is uitvoerbaarheid en werkbaarheid van de rekenmethoden uitgangspunt geweest. Naar het oordeel van uitvoerders en ministerie voldoen de voorgenomen methoden aan dit uitgangspunt. Dat de regeling uitvoerbaar is mede het gevolg van het feit dat er niet één methode voor alle uitvoerders is, maar meerdere methoden. Er is bij de ontwikkeling van de rekenmethodiek rekening gehouden met het type pensioenregeling. Er is allereerst een generieke methode ontwikkeld. Die is in feite door alle pensioenuitvoerders te gebruiken voor alle soorten pensioenovereenkomsten en alle soorten pensioenuitkeringen. Daarnaast is er een zogeheten rekenmethode 1 ontwikkeld die eenvoudiger dan de generieke methode is voor uitvoerders die alleen uitkerings-overeenkomsten uitvoeren. Deze laatste categorie uitvoerders mag volgens de regeling kiezen: de generieke methode of rekenmethode 1 toepassen. Uw ministerie en de pensioenuitvoerders zijn er zich van bewust dat de berekeningen in de praktijk extra handelingen betekenen en daarmee tot een merkbare toename van de inhoudelijke nalevingskosten leiden. Die toename is volgens uw ministerie en de uitvoerders onontkoombaar om de communicatie met de pensioendeelnemers te verbeteren. Mede gezien de gekozen aanpak en uitwerking in de regeling is er naar het oordeel van het college op het punt van de werkbaarheid en merkbaarheid geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

4. Berekening regeldruk

Bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel is nagegaan of sprake is van regeldrukeffecten. De verantwoording is opgenomen onder het kopje 'Regeldruk'. Volgens de toelichting leidt de regeling tot extra regeldruk. De eenmalige kosten voor de uitvoerders bedragen € 23 miljoen. Die kosten zijn het gevolg van de implementatie van de rekenmethodieken, de aanpassing van de processen en de IT-programmatuur. Structureel neemt de regeldruk jaarlijks met ruim € 8 miljoen toe. Deze is het gevolg van het periodiek berekenen van de scenario-bedragen voor de pensioendeelnemers. De berekening van de omvang van de extra regeldruk is adequaat en geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen. De beschrijving van de regeldruk geeft wel aanleiding tot het maken van opmerkingen. Zo heeft uw ministerie al laten weten de kosten van de pensioenuitvoerders niet langer als administratieve lasten te zullen aanmerken, maar in de toelichting als inhoudelijke nalevingskosten te zullen verantwoorden. Verder is de beschrijving van de handelingen die de regeldruk veroorzaken vrij summier. Uitsluitend is vermeld dat de pensioenuitvoerder gegevens moet bewerken en ter beschikking moet stellen. Het zou de inzichtelijkheid, zeker voor pensioenuitvoerders, ten goede komen als meer zicht wordt geboden op de extra handelingen die de

pensioenuitvoerder moet uitvoeren. Dat kan dan ook het bedrag aan extra regeldruk beter verklaren. Het onderliggende rapport van de werkgroep die de scenario's heeft onderzocht biedt voldoende handvatten om de regeldruk op handelingenniveau te beschrijven.²

4.1 Het college adviseert de beschrijving van de gevolgen voor de regeldruk op bovenstaande punten aan te passen.

Dictum

Nut en noodzaak van de maatregelen zijn duidelijk en adequaat in de toelichting gemotiveerd. Een minder belastend alternatief is niet aan de orde en de regeling is voldoende op werkbaarheid en uitvoerbaarheid getoetst. Wel is aanpassing van de regeldrukparagraaf gewenst om een beter inzicht te krijgen in de extra handelingen voor de pensioenuitvoerders. Daarom is het dictum:

De regeling vaststellen, nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verneemt graag van u op welke wijze u met onze adviespunten rekening hebt gehouden. Het college verzoekt u het aangepaste en definitieve voorstel toe te sturen, opdat het kan beoordelen of een aanvullende zienswijze noodzakelijk is.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris

²<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-sociale-zaken-en-werkgelegenheid/documenten/rapporten/2016/12/02/rapportage-vergelijking-rekenmethodieken-pensioenuitkomsten>